

Chambre des Représentants

SESSION 1954-1955.

24 MARS 1955.

PROJET DE LOI

établissant des règles concernant l'octroi, par les communes, de suppléments de traitements au personnel enseignant des écoles primaires et gardiennes et concernant le financement de ces suppléments.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DE L'INTÉRIEUR (1),
PAR M. DE COOMAN.

MESDAMES, MESSIEURS,

La loi prévoit que c'est le conseil communal qui fixe le traitement de son personnel enseignant.

Lorsqu'en 1921 l'Etat avait décidé de reprendre à sa charge les traitements des instituteurs et institutrices primaires et gardiennes, il le fit sous la forme de subside-traitements dont le montant est fixé suivant des règles déterminées. La différence entre l'intervention de l'Etat et le traitement fixé par le conseil communal était à la charge de l'administration locale.

Il convient donc d'établir la nette différence entre la conception du traitement et celle du subside-traitements, ce dernier n'étant donc qu'une partie importante du premier.

En agissant de la sorte l'Etat respectait l'autonomie communale.

(1) Composition de la Commission : M. Philippart, président; MM. Bijmens, Develter, Kiebooms, Kofferschlager, Lefère, Meyers, Moyersoën, Streef, Van Acker (Benoît), Van den Eynde, Verroken. — Bertelson, Bracops, De Cooman, Demets, De Pauw, Merlot (Joseph-Jean), Peereboom, Sainte, Tielemans (François), Van Cleemput. — Blum, Cooremans.

Voir :

244 (1954-1955) :

— N° 1 : Projet de loi.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1954-1955.

24 MAART 1955.

WETSONTWERP

houdende regelen betreffende toekenning, door de gemeenten, van weddebijlagen voor het onderwijzend personeel van de lagere scholen en van de bewaarscholen en betreffende de financiering van die bijlagen.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BINNENLANDSE ZAKEN (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER DE COOMAN.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De wet bepaalt dat de gemeenteraad de wedden van zijn onderwijzend personeel vaststelt.

Toen de Staat in 1921 besloten had de wedden van de onderwijzers en onderwijzeressen der lagere en bewaarscholen voor zijn rekening te nemen, gebeurde dat in de vorm van toelagen-wedden, waarvan het bedrag volgens bepaalde regelen wordt vastgesteld. Het verschil tussen de Rijksbijdrage en de door de gemeenteraad vastgestelde wedde viel ten laste van het plaatselijk bestuur.

Er valt dus een duidelijk verschil te maken tussen de opvatting van de wedde en die van de toelage-wedde. Deze is dus slechts een belangrijk gedeelte van eerstgenoemde.

Zodoende eerbiedigde de Staat de gemeentelijke zelfstandigheid.

(1) Samenstelling van de Commissie : de heer Philippart, voorzitter; de heren Bijmens, Develter, Kiebooms, Kofferschlager, Lefère, Meyers, Moyersoën, Streef, Van Acker (Benoît), Van den Eynde, Verroken. — Bertelson, Bracops, De Cooman, Demets, De Pauw, Merlot (Joseph-Jean), Peereboom, Sainte, Tielemans (François), Van Cleemput. — Blum, Cooremans.

Zie :

244 (1954-1955) :

— N° 1 : Wetsontwerp.

La seule restriction qu'il y mettait était de prévoir un plafond que les communes ne pouvaient dépasser.

Afin de coordonner les initiatives, le Gouvernement prit, le 28 février 1935, un arrêté royal modifié par un second arrêté royal du 7 juin 1935, portant réglementation de l'enseignement primaire.

D'après ces arrêtés, les traitements des instituteurs communaux et de ceux des écoles adoptées ne pouvaient excéder les traitements légaux :

- a) de plus de 10 % dans les communes de 10.000 habitants et moins;
- b) de plus de 15 % dans celles de 10.001 à 25.000 habitants;
- c) de plus de 20 % dans celles de 25.001 à 50.000 habitants;
- d) de plus de 30 % dans celles de 50.001 à 100.000 habitants;
- e) de plus de 40 % dans celles de plus de 100.000 habitants.

Par circulaire du 28 mai 1947, M. Vermeylen, Ministre de l'Intérieur à l'époque, notifiât aux communes le tableau des traitements maxima arrêtés cette fois en unités de tension et fixait également les traitements des institutrices froebeliennes à 85 % de ceux des instituteurs.

Le 1er août 1949, une nouvelle circulaire notifiât aux administrations communales la modification que la loi du 9 mai 1949 apportait à partir du 1er juillet 1948 aux articles 23 et 33bis de la loi organique de l'enseignement primaire, relatifs à la fixation du traitement minimum légal des instituteurs.

Le régime des traitements fixés en unités de tension a été remplacé par celui exprimé en chiffres monétaires et basés sur l'index moyen des prix de détail en attendant que soit rétabli un index du coût de la vie.

Un nouveau tableau en valeurs monétaires fut remis aux administrations.

Le 5 décembre 1949, M. De Vleeschauwer, Ministre de l'Intérieur, attirait l'attention des communes sur le fait que la loi du 9 mai 1949 portant modifications aux articles 23 et 33bis de la loi organique, s'était écartée de la règle des 85 % du traitement de l'instituteur admise pour les institutrices froebeliennes.

Ce taux variait dès lors entre 86.07 % et 87.09 %.

La même circulaire notifiât les dispositions nouvelles de la loi quant au supplément minimum de direction des chefs d'école gardienne.

Vint la loi du 30 juin 1951 relative au traitement des instituteurs, modifiant la loi organique de l'enseignement primaire et la loi du 24 décembre 1948 concernant les finances provinciales et communales. Cette loi avait revalorisé la situation des instituteurs, suivant un membre de la Commission.

En son article 2, la nouvelle loi dispose que :

« Les instituteurs communaux jouissent d'un traitement fixé par conseil communal conformément aux dispositions ci-après et comprenant :

- » 1° le traitement proprement dit;
- » 2° un supplément de direction;
- » 3° une indemnité pour diplômes ou certificats ».

Als enige beperking stelde hij een maximum vast dat de gemeenten niet mochten te boven gaan.

Ten einde de initiatieven samen te ordenen, nam de Regering op 28 Februari 1935 een koninklijk besluit, gewijzigd door een tweede koninklijk besluit van 7 Juni 1935, tot regeling van het lager onderwijs.

Volgens die besluiten mochten de wedden der onderwijzers van gemeentescholen en van die van de aangename scholen de wettelijke wedden niet te boven gaan :

- a) met meer dan 10 % in de gemeenten met 10.000 inwoners en minder;
- b) met meer dan 15 % in de gemeenten met 10.001 tot 25.000 inwoners;
- c) met meer dan 20 % in de gemeenten met 25.001 tot 50.000 inwoners;
- d) met meer dan 30 % in de gemeenten met 50.001 tot 100.000 inwoners;
- e) met meer dan 40 % in de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.

Bij omzendbrief van 26 Mei 1947 maakte de heer Vermeylen, toen Minister van Binnenlandse Zaken, aan de gemeenten de tabel van de maxima-wedden over, die ditmaal in spanningseenheden waren opgemaakt, en stelde hij tevens de wedde van de bewaarschoolonderwijzeressen vast op 85 % van die der onderwijzers.

Op 1 Augustus 1949 werd door een nieuwe omzendbrief aan de gemeentebesturen de wijziging medegedeeld, die bij de wet van 9 Mei 1949, met ingang van 1 Juli 1948, werd aangebracht in de artikelen 23 en 33bis van de wet tot regeling van het lager onderwijs, betreffende de vaststelling van de wettelijke minimumwedde der onderwijzers.

Het stelsel waarin de wedden in spanningseenheden zijn vastgesteld werd vervangen door een stelsel waarbij zij in monetaire cijfers worden uitgedrukt, en gekoppeld zijn aan het gemiddeld indexcijfer der kleinhandelsprijzen, in afwachting dat opnieuw een indexcijfer van de kosten van levensonderhoud wordt ingevoerd.

Een nieuwe tabel met de monetaire waarden werd aan de besturen overgemaakt.

Op 5 December 1949 vestigde de heer De Vleeschauwer, Minister van Binnenlandse Zaken, de aandacht van de gemeenten op het feit, dat de wet van 9 Mei 1949 houdende wijziging van de artikelen 23 en 33bis der organieke wet afweek van de regel, waarbij 85 % van de onderwijzerswedde werd toegekend aan de bewaarschoolonderwijzeressen.

Dit percentage schommelde tussen 86.07 % en 87.09 %.

In dezelfde omzendbrief werden de nieuwe bepalingen van de wet medegedeeld in verband met de minimumbestuursvergoeding voor de hoofden van bewaarscholen.

Toen kwam de wet van 30 Juni 1951 betreffende de wedde van de onderwijzers, houdende wijziging van de wet tot regeling van het lager onderwijs en van de wet van 24 December 1948 betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën. Door die wet werd, volgens een lid van de Commissie, de toestand van de onderwijzers gerevaloriseerd.

In artikel 2 van de nieuwe wet wordt bepaald :

« De gemeenteonderwijzers genieten een wedde, door de gemeenteraad vastgesteld overeenkomstig de hierna volgende bepalingen, en omvattende :

- » 1° De eigenlijke wedde;
- » 2° Een bestuursvergoeding;
- » 3° Een vergoeding voor het bezit van diploma's of getuigschriften ».

Cet article avait pour conséquence de supprimer aux communes le droit de fixer elles-mêmes le traitement de leur personnel enseignant, attendu qu'elles ne peuvent admettre que les chiffres prévus dans la loi.

Le traitement proprement dit était fixé comme suit :

A) de 56,400 à 102,480 francs pour les communes de 50,000 habitants et moins.

B) de 56,400 à 103,440 francs pour celles de 50,001 à 100,000 habitants.

C) de 57,840 à 109,200 francs pour celles de plus de 100,000 habitants.

étant entendu que doivent être classées dans les communes de 50,001 à 100,000 habitants celles de Knocke, Mons, Saint-Nicolas (Flandre Orientale), Tournai, Verviers et Vilvorde, tandis que la catégorie des communes de plus de 100,000 habitants comprendrait : la ville d'Ostende ainsi que les communes qui, au point de vue de l'allocation de foyer et de résidence, sont réputées constituer les agglomérations bruxelloise, anversoise, liégeoise, gantoise et carolorégienne.

Par cette loi l'autonomie communale n'était donc plus respectée, les traitements étant imposés dans la loi, et les suppléments communaux supprimés.

Des dispositions transitoires ont été prévues à l'article 6 de la loi du 30 juin 1951, en vertu desquelles certaines communes étaient autorisées, à titre provisoire, suivant des règles établies, à maintenir certains suppléments communaux allant de 480 francs à 4,320 francs l'an pour les communes de 100,000 habitants et moins, et de 4,040 à 5,760 francs pour celles de plus de 100,000 habitants.

En principe donc les suppléments communaux étaient supprimés, et ce avec effet rétroactif au 1er janvier 1951.

A la même date, la loi du 30 juin 1951, par son article 9, modifiait la loi du 24 décembre 1948 sur les finances communales et réduisait, au profit de l'Etat, la dotation du fonds des communes de cent millions de francs et prévoyait que les pourcentages des tranches seraient aménagés de façon à ce que la réduction affectât la seule tranche « Instruction Publique », ce qui fut réalisé.

Une autre disposition dans la loi prévoyait que les suppléments communaux encore tolérés ne peuvent entrer en ligne de compte dans la charge nette des dépenses d'instruction publique pour la répartition de la tranche prévue à l'article 14 de la loi sur les finances communales et provinciales.

Cette loi a été mal accueillie par le personnel enseignant et a suscité de nombreuses réclamations de sa part, d'autant plus vives que les instituteurs communaux ont été les seuls à ne pas voir leur situation revalorisée depuis 1951.

Le Gouvernement a voulu résoudre ce problème et par sa circulaire du 24 janvier dernier à MM. les Gouverneurs de province, M. le Ministre de l'Intérieur informait les députations permanentes des conseils provinciaux et MM. les Commissaires d'arrondissement, de l'intention du Gouvernement de « déposer prochainement sur le bureau de la Chambre un projet de loi autorisant les communes à octroyer à nouveau des suppléments communaux à leur personnel enseignant ».

Ce projet :

1° rétablit le pouvoir des communes en ce qui concerne la fixation des traitements de son personnel;

2° Il autorise les conseils communaux à accorder des

Dit artikel had tot gevolg dat aan de gemeenten het recht werd ontzegd zelf de wedde van hun onderwijzend personeel vast te stellen, aangezien zij slechts de in de wet bepaalde cijfers mochten aannemen.

De eigenlijke wedde was als volgt vastgesteld :

A) van 56,400 tot 102,480 frank voor de gemeenten met 50,000 inwoners en minder;

B) van 56,400 tot 103,440 frank voor die met 50,001 tot 100,000 inwoners;

C) van 57,840 tot 109,200 frank voor die met meer dan 100,000 inwoners.

met dien verstande dat onder de gemeenten met 50,001 tot 100,000 inwoners dienden gerangschikt : Knokke, Bergen, Sint-Niklaas (Oost-Vlaanderen), Doornik, Verviers en Vilvorde, terwijl de categorie der gemeenten met meer dan 100,000 inwoners ook de stad Oostende zou omvatten, evenals de gemeenten die, wat het bedrag van het haardgeld of de standplaatstoelage betreft, worden geacht deel uit te maken van de agglomeraties Brussel, Antwerpen, Luik, Gent en Charleroi.

De gemeentelijke autonomie werd dus door deze wet niet meer geëerbiedigd, daar de wedden bij de wet opgelegd werden en de gemeentelijke bijlagen afgeschaft.

Bij artikel 6 der wet van 30 Juni 1951 werden overgangsmatregelen in 't vooruitzicht gesteld, krachtens welke sommige gemeenten tijdelijk ertoe gemachtigd werden, volgens vastgelegde regels, sommige gemeentelijke bijlagen te behouden, gaande van 480 tot 4,320 frank 's jaars voor de gemeenten met 100,000 inwoners en minder, en van 4,040 tot 5,760 frank voor de gemeenten met meer dan 100,000 inwoners.

In principe waren de gemeentelijke bijlagen dus afgeschaft, en dit met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1951.

Met ingang van dezelfde datum, wijzigde de wet van 24 December 1948 betreffende de gemeentelijke financiën, en verminderde zij, ten gunste van de Staat, het dotatiefonds der gemeenten met honderd miljoen frank; zij bepaalde dat de percentages der schijven zo zouden worden aangepast, dat de vermindering enkel op de schijf « Openbaar Onderwijs » zou slaan, wat werd doorgevoerd.

Volgens een andere bepaling dezer wet mogen de nog gedulde gemeentelijke bijlagen niet in aanmerking komen voor de vaststelling van de nettolast der uitgaven voor openbaar onderwijs voor de verdeling van de schijf waarvan sprake in artikel 14 der wet betreffende de provinciale en gemeentelijke financiën.

Deze wet werd door het onderwijzend personeel slecht onthaald en gaf aanleiding tot talrijke klachten van zijntwege. Deze waren des te heftiger daar de gemeentelijke onderwijzers de enigen waren wier geldelijke toestand sedert 1951 niet meer werd gerevaloriseerd.

De Regering heeft dit vraagstuk willen oplossen en, bij haar omzendbrief van 24 Januari jongstleden, gericht tot de heren Provinciegouverneurs, gaf de heer Minister van Binnenlandse Zaken de Bestendige deputaties van de provinciale Raden en de heren arrondissementcommissarissen kennis van de bedoeling van de Regering « binnenkort ter tafel van de Kamer een wetsontwerp neer te leggen, waarbij de gemeenten er toe gemachtigd werden opnieuw gemeentelijke bijlagen aan hun onderwijzend personeel toe te kennen ».

Dit ontwerp :

1° herstelt de bevoegdheid der gemeenten inzake de vaststelling der wedden van hun personeel;

2° machtigt de gemeenteraden weddebijlagen van 20

suppléments de traitements de 20 ou 15 % suivant que la commune est classée dans la catégorie de plus ou de moins de 100,000 habitants;

3° Les communes peuvent accorder lesdits suppléments de traitement à leur propre personnel, ainsi qu'au personnel des écoles adoptées en vertu d'un contrat;

4° L'Etat garantit le remboursement à concurrence de 15 ou de 10 % du traitement légal suivant la catégorie des communes pour le personnel communal ainsi que pour le personnel des écoles adoptées où semblable supplément était accordé au 31 décembre 1950;

5° La charge complémentaire éventuelle, soit 5 %, pourra être prise en considération pour le calcul des dépenses obligatoires d'enseignement prévues à l'article 14 de la loi du 24 décembre 1948.

La Commission de l'Intérieur qui a été chargée de l'examen de ce projet a tenu une première séance le 15 mars 1955. Certains membres ayant déclaré n'avoir pu prendre connaissance d'une façon approfondie du projet par suite de sa distribution tardive, la Commission unanime avait reporté son examen à huitaine.

La nouvelle réunion s'est tenue le 23 et une longue discussion a eu lieu.

Après que le Ministre de l'Intérieur eut défini la portée de la loi, un commissaire a posé les questions suivantes :

A) Le Ministre estime-t-il que les traitements des instituteurs sont insuffisants ?

Y a-t-il une raison sociale à la base du projet ?

B) Que deviendra à la suite de ce projet, l'équilibre entre les différents barèmes ?

Que devient la proportion : traitement des instituteurs égal à 80 % de celui du Régent ?

Quelle sera la situation des instituteurs de l'Etat ?

Quelle sera la situation des agents communaux à l'égard de celle des instituteurs communaux ?

C) Que coûtera ce projet au Trésor ?

D) Quels sont les moyens financiers pour couvrir cette dépense ?

A une question posée au sujet de la compétence de la Commission de l'Intérieur, le Ministre souligne le fait que le projet actuel est purement communal et par conséquent du ressort exclusif de son Département.

Répondant alors aux questions reprises ci-dessus, le Ministre déclare qu'il considère le traitement actuel comme un minimum vital, mais qu'il convient de laisser jouer l'autonomie communale afin de permettre aux communes qui le désirent, d'aller à un maximum prévu par la loi.

Précédemment il a fallu légiférer pour obliger certaines communes à accorder un minimum vital à leur personnel. Il convient, d'autre part, de fixer un plafond.

Quant au problème de la hiérarchie dans les fonctions administratives, c'est à l'administration communale de prendre ses responsabilités.

En ce qui concerne la couverture financière du projet, le Ministre souligne qu'un crédit de 124 millions de francs est disponible à son budget ce qui lui permettra de couvrir presque entièrement la dépense.

of 15 % toe te kennen, naargelang de gemeente ingedeeld is in de klasse van gemeenten van min of meer dan 100,000 inwoners;

3° De gemeenten mogen bedoelde weddebijlagen toekennen aan hun eigen personeel alsook aan het personeel van de scholen welke krachtens een overeenkomst aangenomen werden;

4° De Staat waarborgt de terugbetaling tot een beloop van 15 of 10 % van de wettelijke wedde, naar gelang van de klasse der gemeenten, voor het gemeentelijk personeel alsook voor het personeel der aangenomen scholen, waar dergelijke bijslag op 31 December 1950 werd toegekend.

5° De eventuele bijkomende last, namelijk 5 %, kan in aanmerking worden genomen voor de berekening van de in artikel 14 der wet van 24 December 1948 bedoelde verplichte uitgaven voor onderwijs.

De Commissie voor de Binnenlandse Zaken, die met het onderzoek van dit ontwerp werd belast, heeft op 15 Maart 1955 een eerste vergadering gehouden. Daar sommige leden hadden verklaard dat ze het ontwerp niet grondig hadden kunnen onderzoeken, doordat het te laat werd rondgedeeld, had de Commissie eensgezind de behandeling acht dagen uitgesteld.

Op 23 Maart werd de nieuwe vergadering gehouden, waarop langdurig van gedachten werd gewisseld.

Nadat de Minister van Binnenlandse Zaken de draagwijdte van de wet had omschreven, stelde een lid de volgende vragen :

A) Is de Minister van oordeel dat de wedden der onderwijzers ontoereikend zijn ?

Ligt aan het ontwerp een sociale reden ten grondslag ?

B) Wat wordt er, ingevolge dit ontwerp, van het evenwicht onder de verschillende weddeschalen ?

Wat wordt er van de verhouding : wedde van de onderwijzers is gelijk aan 80 % van die der regenten ?

Welke zal de toestand der onderwijzers aan de Rijkscholen zijn ?

In welke toestand zal het gemeentepersoneel komen te staan ten opzichte van de gemeenteonderwijzers ?

C) Hoeveel zal dit ontwerp aan de Schatkist kosten ?

D) Met welke financiële middelen zal die uitgave worden gedekt ?

Als antwoord op een vraag in verband met de bevoegdheid der Commissie voor de Binnenlandse Zaken wijst de Minister er op, dat het huidige ontwerp enkel de gemeenten betreft en bijgevolg uitsluitend tot de bevoegdheid van zijn Departement behoort.

Vervolgens antwoordt de Minister op bovenstaande vragen en verklaart hij dat de huidige wedde volgens hem een levensminimum is, maar dat men de gemeenten, op grond van de gemeentelijke autonomie, vrij moet laten om, als zij het wensen, tot het bij de wet bepaalde maximum te gaan.

Men heeft vroeger wetten moeten maken om sommige gemeenten te verplichten aan hun personeel een levensminimum toe te kennen. Aan de andere kant dient een maximum te worden vastgesteld.

Wat het probleem van de hiërarchie in de bestuursambten betreft, moeten de gemeentebesturen hun verantwoordelijkheid opnemen.

Met betrekking tot de financiële middelen tot dekking van het ontwerp verklaart de Minister dat op zijn begroting een krediet van 124 miljoen frank beschikbaar is, waardoor de uitgave bijna volledig zal kunnen gedekt worden.

Il convient de noter qu'à l'heure actuelle, 67 millions de francs restent à charge des communes qui ont été autorisées à maintenir certains suppléments communaux.

Un crédit supplémentaire pourra du reste être obtenu si besoin en est, et le Ministre estime qu'il serait relativement peu important.

Un autre commissaire se réjouit de voir enfin l'autonomie communale rétablie dans ses droits et déclare que la loi actuelle est une véritable loi de réparation à l'égard du personnel enseignant communal.

L'avisement de leur situation matérielle par la loi du 30 juin 1951 avait déprécié la valeur de la fonction d'instituteur, ce qui a provoqué une désertion dans les cadres de formation de cette élite.

Le recrutement devient de plus en plus difficile et la nouvelle loi, revalorisant la fonction, aura certes des résultats heureux.

Si l'ancien Ministre de l'Instruction Publique a partiellement réparé son erreur en accordant des suppléments aux directeurs d'école, il n'en reste pas moins vrai que les instituteurs ont été lésés et le resteraient sans le vote du présent projet.

D'autres commissaires partagent cette façon de voir et la plupart des membres qui ont pris part au débat ont été d'accord pour reconnaître la nécessité de sauvegarder l'autonomie communale.

Un membre fait remarquer que c'est la première fois que l'Etat va intervenir dans le subsidiement des suppléments de traitements aux instituteurs communaux. Il estime trop optimiste l'évaluation du Ministre quant à l'incidence financière du projet.

Un autre membre exprime le désir de voir les communes autorisées à voter le supplément prévu par la loi à toutes les écoles, tant communales qu'adoptées ou adoptables.

Il dépose un amendement en ce sens.

Cette thèse est défendue par un certain nombre de commissaires dont l'un déclare que le projet consacre une discrimination entre les instituteurs des écoles officielles et ceux des écoles adoptées.

Il cite les exemples suivants à l'appui de son argumentation :

1° Dans les communes de plus de 100,000 habitants le traitement de fin de carrière de l'instituteur est de 109,200 francs.

En appliquant les 20 % prévus au projet le traitement s'élèvera à 131,040 francs, alors que son collègue de l'école adoptée n'aura que 84 % de ce traitement maximum.

2° Dans une commune de 50,000 à 100,000 habitants les chiffres deviennent 103,470 + 15 % soit 118,950 francs, soit 90.8 % du traitement maximum cité plus haut.

Son collègue de l'école adoptée ne touchera que 78.9 % de ce traitement maximum.

3° Enfin, dans les communes de moins de 50,000 habitants, les chiffres sont pour l'instituteur officiel 102,480 + 15 % soit 117,852 francs ou 89.9 % du traitement maximum tandis que l'instituteur de l'école adoptée ne touchera que 78.1 %.

Il affirme d'autre part que l'autonomie communale invoquée par le Ministre est purement théorique, attendu que l'Etat paiera de ses deniers la plus grande partie de la dépense des communes.

Opgemerkt moet worden dat thans een bedrag van 67 miljoen frank ten laste blijft van de gemeenten die gemachtigd werden sommige gemeentelijke weddebijlagen verder uit te keren.

Zo nodig zal trouwens een bijkrediet kunnen bekomen worden dat, naar het oordeel van de Minister, niet zo belangrijk zal zijn.

Een ander lid geeft zijn tevredenheid er over te kennen, dat de gemeentelijke autonomie eindelijk terug in haar rechten hersteld is en betoogt dat de huidige wet een echte vergoedingswet is voor het gemeentelijk onderwijzend personeel.

De verslechtering van hun materiële toestand ingevolge de wet van 30 Juni 1951 had het aanzien van de onderwijzersfunctie doen dalen en een vlucht uit de opleidingskaders van deze elite veroorzaakt.

De aanwerving wordt steeds moeilijker en de revalorisatie van het ambt ingevolge de nieuwe wet zal ongetwijfeld gunstige gevolgen hebben.

Alhoewel de gewezen Minister van Onderwijs zijn vergissing gedeeltelijk hersteld heeft door het toekennen van bijlagen aan de schooldirecteurs, toch blijft het een feit dat de onderwijzers benadeeld werden en het zouden blijven indien dit ontwerp niet goedgekeurd wordt.

Andere leden treden de vorige spreker bij en de meeste leden die aan het debat deelnamen zijn accoord om te verklaren dat de gemeentelijke autonomie moet gevrijwaard worden.

Een lid merkte op dat het de eerste maal is dat de Staat zal tussenkomen in de subsidiëring der weddebijlagen ten gunste van de gemeenteonderwijzers. Hij noemt de raming van de Minister in verband met de financiële weerslag van het ontwerp al te optimistisch.

Een ander lid wenst dat de gemeenten zouden gemachtigd worden de bij de wet bepaalde bijlagen toe te kennen aan alle, zowel gemeentelijke als aangenomen of aanneembare scholen.

Hij dient een amendement in die zin in.

Dit standpunt wordt verdedigd door een zeker aantal leden, en één onder hen betoogt dat het ontwerp een onderscheid bevestigt tussen de onderwijzers der officiële scholen en die der aangenomen scholen.

Hij staft zijn betoog met volgende voorbeelden :

1° In de gemeenten met meer dan 100,000 inwoners is de eindwedde van de onderwijzer 109,200 frank.

Met de in het ontwerp beoogde verhoging van 20 % zal de wedde 131,040 frank bedragen, terwijl zijn collega van de aangenomen school slechts 84 % van deze maximumwedde bekomt.

2° In een gemeente met 50,000 tot 100,000 inwoners, worden de cijfers 103,470 + 15 %, d.i. 118,950 frank, dus 90.8 % van hogervermelde maximumwedde.

Zijn collega uit de aangenomen school zal slechts 78.9 % van deze maximumwedde ontvangen.

3° Ten slotte, in de gemeenten met minder dan 50,000 inwoners, zijn de cijfers voor de officiële onderwijzer : 102,480 + 15 %, d.i. 117,852 frank of 89.9 % van de maximumwedde, terwijl de onderwijzer der aangenomen school slechts 78.1 % zal ontvangen.

Daarenboven betoogt hij dat de door de Minister ingeroepen gemeentelijke autonomie zuiver theoretisch is aangezien de Staat het grootste gedeelte van de uitgave der gemeente zal betalen.

Il souhaite que le Ministre fournisse un tableau comparatif des traitements alloués au personnel de l'enseignement primaire de l'Etat et ceux dont bénéficieront les instituteurs de l'enseignement primaire communal.

Il voudrait également connaître le coût du projet actuel et la charge que représenterait son application aux écoles adoptables.

Un membre pose au Ministre la question de savoir s'il considère la dépense comme obligatoire ou facultative même si la commune intéressée se trouve dans une situation financière obérée ?

Le Ministre a répondu qu'à son avis il considérerait la dépense comme n'étant pas facultative en ce qui concerne l'approbation éventuelle du budget.

Un autre commissaire demande ce qu'il adviendra des communes qui voteront les suppléments et dont le budget sera de ce fait en déséquilibre ? Seront-elles obligées de rechercher des ressources correspondantes ? En d'autres termes, seront-elles obligées de voter des impôts nouveaux ?

Le Ministre répond alors qu'il faudra justifier des voies et moyens et souligne que s'il existe une discrimination dans la loi, elle a toujours existé. D'autre part, le Gouvernement est tenu par certaines limites budgétaires.

Le Ministre ne comprend pas la confusion provoquée par certains membres qui parlent des écoles adoptables. Il affirme qu'avec la nouvelle loi, l'Etat se montre plus généreux qu'auparavant envers les communes.

Un commissaire ayant proposé de renvoyer le projet à la Commission de l'Instruction Publique, la Commission rejette cette proposition par 11 voix contre 8 et 1 abstention.

La discussion générale étant close, il est passé à l'examen et au vote des divers articles.

A l'article premier, un commissaire propose la suppression des mots « montants des » dans la phrase : « les montants des traitements établis... ».

Cet amendement est admis à l'unanimité.

Un membre propose de ramener les taux de 20 et 15 % prévus, au taux uniforme de 10 %, afin de ne pas accentuer davantage l'écart existant entre les barèmes des grandes et des petites communes.

Cet amendement est repoussé par 12 voix contre 6 et l'article premier est admis par 12 voix et 6 abstentions, en tenant compte de la rectification de forme reprise ci-avant.

Art. 2. — Par amendement de forme, un commissaire propose de remplacer les mots « le 31 décembre 1950 » par « fin 1950 ».

Ceci est admis à l'unanimité.

Un commissaire interroge le Ministre sur le point suivant : Quelle sera la part d'intervention de l'Etat dans le cas où une commune accorderait 15 % de majoration alors qu'elle serait habilitée d'après la loi à aller jusqu'à 20 % ?

Le Ministre précise qu'elle recevrait les 15 %.

L'amendement d'un commissaire, tendant à admettre au bénéfice de la loi les instituteurs des écoles adoptables est repoussé par 12 voix contre 6.

Un autre membre ayant proposé de supprimer les mots : « où semblable supplément était alloué le 31 décembre 1950 » est repoussé par 12 voix et 1 abstention.

Hij wenst dat de Minister een vergelijkende tabel zou voorleggen met de wedden van het personeel van het lager onderwijs van de Staat en die welke aan de onderwijzers van het gemeentelijk lager onderwijs zullen worden toegekend.

Hij wenst eveneens te kennen hoeveel het huidige ontwerp zal kosten alsook de last die zou voortvloeien uit de toepassing er van op de aanneembare scholen.

Een lid vraagt aan de Minister of hij de uitgave als verplicht of facultatief beschouwt, zelfs indien de betrokken gemeente met zware schuldenlast zit.

De Minister antwoordt dat de uitgave, zijns inziens, niet facultatief is, wat de eventuele goedkeuring van de begroting betreft.

Een ander lid van de Commissie vraagt wat er zal gebeuren met de gemeenten die de bijlagen zullen goedkeuren, en waarvan de begroting daardoor niet meer in evenwicht is. Zullen zij verplicht zijn naar overeenkomstige inkomsten uit te zien ? Met andere woorden, zullen zij verplicht zijn nieuwe belastingen goed te keuren ?

De Minister antwoordt dat het bewijs dient geleverd dat de nodige middelen voorhanden zijn, en wijst er op dat de discriminatie, die in de wet mocht bestaan, steeds bestaan heeft. Daarenboven is de Regering niet door bepaalde begrotingsgrenzen gebonden.

De Minister begrijpt de verwarring niet, geschapen door sommige leden die over de aanneembare scholen spreken. Hij bevestigt dat de Staat, krachtens de nieuwe wet, tegenover de gemeenten vrijgeviger zal zijn dan vroeger.

Daar een Commissielid opnieuw voorstelt, het ontwerp naar de Commissie voor het Openbaar Onderwijs te verwijzen, wijst de Commissie dit voorstel af met 11 tegen 8 stemmen en 1 onthouding.

De algemene bespreking wordt gesloten; er wordt overgegaan tot de bespreking van en de stemming over de verschillende artikelen.

Bij het eerste artikel stelt een lid der Commissie bij amendement voor het woord « wedde-bedragen » te vervangen door het woord « wedden ».

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Een lid stelt voor de op 20 en 15 % vastgestelde percentages terug te brengen op het eenvormig percentage van 10 %, ten einde het verschil tussen de weddeschalen van de grote en de kleine gemeenten niet te verscherpen.

Dit amendement wordt met 12 tegen 6 stemmen verworpen, en het eerste artikel wordt met 12 stemmen en 6 onthoudingen aangenomen, met de verbetering van de vorm, zoals hierboven vermeld.

Art. 2. — Bij amendement stelt een lid der Commissie voor de woorden : « op 31 December 1950 » te vervangen door de woorden : « op het einde van 1950 ».

Dit wordt eenparig aangenomen.

Een lid van de Commissie ondervraagt de Minister over het volgende punt : Welke zal de bijdrage van de Staat zijn wanneer een gemeente 15 % verhoging toekent, terwijl zij krachtens de wet tot 20 % mag gaan ?

De Minister verklaart dat zij 15 % zal ontvangen.

Het amendement van een lid der Commissie, dat er toe strekt de wet op de onderwijzers van de aanneembare scholen toe te passen, wordt met 12 tegen zes stemmen verworpen.

Door een ander lid werd voorgesteld de woorden « waar dergelijke bijslag was toegekend op 31 December 1950 » weg te laten. Dit wordt met 12 stemmen en 1 onthouding verworpen.

Un membre ayant proposé de supprimer l'article 2, il est procédé au vote par disjonction de l'article 2.

Le premier paragraphe amendé par un commissaire est adopté par 12 voix.

Le second alinéa est également adopté par 12 voix.

Enfin l'article 2 rectifié est admis par 12 voix.

Art. 3. — Cet article est également admis par 12 voix après adoption de l'amendement de forme remplaçant les mots « *au profit des instituteurs* » par « *aux instituteurs* ».

Art. 4. — Cet article est admis par 12 voix.

Art. 5. — Un commissaire propose de remplacer le texte à partir des mots « *pris à charge de l'État* », par : « *mis à charge de l'État* » par la loi, ainsi que « *ceux qui sont accordés au personnel des écoles adoptées où semblables suppléments n'étaient pas alloués, à fin 1950* ».

Ces modifications de forme sont adoptées.

Un commissaire propose la suppression de cette partie de phrase : « *ainsi que ceux accordés au personnel des écoles adoptées où semblables suppléments n'étaient pas alloués le 31 décembre 1950* ».

Cet amendement est repoussé par 12 voix.

Un autre membre avait proposé de remplacer le texte de l'article 5 par ce qui suit :

« § 1. *Van 1 Januari 1955 af wordt de dotatie van het Gemeentefonds met 500 miljoen frank verhoogd.*

» § 2. *De bedragen vermeld in de artikelen 11 tot 15 van de wet van 24 December 1948 betreffende de gemeentelijke financiën worden door de Koning zo gewijzigd dat de verhoging door het voorgaande lid aangebracht, volledig wordt opgenomen in de schijf van het Gemeentefonds bij artikel 14 bepaald. »*

Cet amendement a également été repoussé.

Art. 6. — Cet article est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Art. 7. — Sur proposition d'un commissaire, les mots « *sont abrogés* » passeront en tête de l'article au lieu de s'y trouver à la fin.

L'article 7 a été adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

L'ensemble du projet est ensuite adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Ce présent rapport a été approuvé en séance du 24 mars à l'unanimité des membres présents.

Le Rapporteur,
R. DE COOMAN.

Le Président,
M. PHILIPPART.

Daar een lid voorgesteld had artikel 2 weg te laten, wordt bij splitsing over artikel 2 gestemd.

De eerste door een lid geamendeerde paragraaf wordt met 12 stemmen aangenomen.

Het tweede lid wordt eveneens met 12 stemmen aangenomen.

Ten slotte wordt het gewijzigd artikel 2 met 12 stemmen aangenomen.

Art. 3. — Dit artikel wordt eveneens met 12 stemmen aangenomen, na goedkeuring van de wijziging van de vorm ter vervanging van de woorden « *ten bate van de onderwijzers* » door de woorden « *aan de onderwijzers* ».

Art. 4. — Dit artikel wordt met 12 stemmen aangenomen.

Art. 5. — Een lid stelt voor de woorden « *op 31 December 1950* » te vervangen door de woorden « *op het einde van 1950* ».

Deze wijzigingen van de vorm worden aangenomen.

Een lid stelt voor het zinsdeel « *alsmede de bedragen toegekend aan het personeel van de aangenomen scholen waar dergelijke bijlagen niet waren toegekend op 31 December 1950* » weg te laten.

Dit amendement wordt met 12 stemmen verworpen.

Een ander lid had voorgesteld de tekst van artikel 5 te vervangen door wat volgt :

« § 1. *A partir du 1er janvier 1955, la dotation du Fonds des communes est majorée de 500 millions de francs.*

» § 2. *Les montants prévus aux articles 11 à 15 de la loi du 24 décembre 1948 concernant les finances communales sont modifiés par le Roi de telle façon que la majoration apportée par l'alinéa précédent soit comprise entièrement dans la tranche du Fonds des communes, fixée par l'article 14. »*

Dit amendement werd eveneens verworpen.

Art. 6. — Dit artikel wordt eenparig door de aanwezige leden aangenomen.

Art. 7. — Op voorstel van een lid, worden de woorden « *worden opgeheven* » aan het begin in plaats van aan het einde van het artikel geplaatst.

Artikel 7 wordt eenparig aangenomen door de 12 aanwezige leden.

Het wetsontwerp in zijn geheel wordt vervolgens eenparig door de 12 aanwezige leden aangenomen.

In de vergadering van 24 Maart werd dit verslag eenparig door de aanwezige leden goedgekeurd.

De Verslaggever,
R. DE COOMAN.

De Voorzitter,
M. PHILIPPART.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1954-1955.

24 MAART 1955.

WETSONTWERP

houdende regelen betreffende toekenning, door de gemeenten, van weddebijslagen voor het onderwijzend personeel van de lagere scholen en van de bewaarscholen en betreffende de financiering van die bijslagen.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BINNENLANDSE ZAKEN, UITGEBRACHT
DOOR DE HEER DE COOMAN.

NOTA VAN DE MINDERHEID.

NOODZAKELIJKHEID VAN EEN MINDERHEIDSNOTA.

Het wetsontwerp dat op 10 Maart 1955 ter tafel werd neergelegd, en reeds op 23 Maart door uw Commissie van Binnenlandse Zaken werd goedgekeurd is het eerste organisch ontwerp dat ter bespreking wordt genomen, waarin de nieuwe onderwijspolitiek der Regering tot uiting komt.

Het wordt door de Regering en door de meerderheid voorgesteld als zijnde niets anders, of althans in hoofdzaak, dan een maatregel van herstel van datgene dat de vorige Regering zou teniet hebben gedaan: het recht voor de gemeenteraden van weddebijslagen voor het onderwijzend personeel van de lagere scholen en van de bewaarscholen in hun jaarlijkse begrotingen te voorzien.

In werkelijkheid bekomt dit ontwerp, door de uitzonderlijke financiële tussenkomst van de Staat, die eenzijdig zijn gunsten verleent aan het officieel gemeentelijk onderwijs, een gans ander karakter, dat het inzicht van de Regering laat blijken om de leerkrachten van de vrije scholen in de sector van het lager onderwijs te verongelijken, en de gemeenten die een gelijkheidspolitiek nastreven voor ondraaglijke lasten te stellen.

Het is aan de minderheid noodzakelijk gebleken in een afzonderlijke nota, de juiste draagwijdte van dit ontwerp in het licht te stellen, opdat de Kamer, met kennis van zaken, haar stemming zou kunnen uitbrengen.

Chambre des Représentants

SESSION 1954-1955.

24 MARS 1955.

PROJET DE LOI

établissant des règles concernant l'octroi, par les communes, de suppléments de traitements au personnel enseignant des écoles primaires et gardiennes et concernant le financement de ces suppléments.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DE L'INTÉRIEUR.
PAR M. DE COOMAN.

NOTE DE LA MINORITÉ.

NÉCESSITÉ D'UNE NOTE DE LA MINORITÉ.

Le projet de loi déposé le 10 mars 1955 sur le bureau de la Chambre et qui, le 23 mars déjà, a reçu l'approbation de votre Commission de l'Intérieur, est le premier projet de loi organique soumis à examen, dans lequel se manifeste la nouvelle politique gouvernementale en matière d'enseignement.

Le Gouvernement et la majorité le présentent comme n'étant rien d'autre, en ordre principal du moins, qu'une mesure tendant à réparer ce que le Gouvernement précédent aurait détruit, à savoir: le droit, pour les conseils communaux, de prévoir des suppléments de traitement en faveur du personnel enseignant des écoles primaires et gardiennes dans le cadre de leurs budgets annuels.

En réalité toutefois, par l'intervention financière exceptionnelle de la part de l'État qu'il prévoit en faveur uniquement des instituteurs officiels, ce projet acquiert un caractère tout autre, laissant apparaître l'intention du Gouvernement de mettre les instituteurs des écoles libres du secteur primaire dans une situation inégale, et de faire peser sur les communes qui poursuivent une politique d'égalité dans ce domaine des charges financières insupportables.

La minorité a estimé nécessaire de dégager, dans une note séparée, la portée exacte du projet, pour permettre à la Chambre d'émettre son vote en connaissance de cause.

DE HOOFDBETEKENIS VAN HET ONTWERP.

De wet van 30 Juni 1951 werd door de huidige meerderheid fel bestreden, waar deze wet een einde stelde aan de anarchie, die heerste op gebied der barema's ten gevolge van het spel der gemeentelijke weddebijlagen, door in dit opzicht het initiatief der gemeenten voortaan uit te sluiten.

De minderheid begrijpt derhalve dat de meerderheid thans op deze bepaling wil terugkomen, door opnieuw aan de gemeenten toe te laten, binnen wel bepaalde perken gemeentelijke weddebijlagen te stemmen. Over de nadelige gevolgen daarvan spreken wij verder.

Wat zij echter niet kan aanvaarden is het feit dat de Staatskas gespijsd met het geld van alle belastingbetalers, een rechtstreekse financiële steun zou verlenen aan de gemeenten om ze te helpen een discriminatie tot stand te brengen tussen de onderwijzers van de gemeenten, al naar gelang zij behoren tot de sector van het officieel of van het vrij onderwijs.

Dit is de ware betekenis van het ontwerp, en we leggen dit nader uit.

Welk is het mechanisme van het nieuw stelsel dat hier wordt ingevoerd?

a) De gemeenteraden mogen voortaan binnen bepaalde perken weddebijlagen voorzien in hun jaarlijkse begrotingen, zowel voor de leerkrachten van de gemeentescholen als voor die van de aangenomen scholen (de leerkrachten der aanneembare scholen zijn reeds *a priori* van de gemeentezorg uitgesloten).

b) Wanneer vóór 1951 de gemeenten van een dergelijk recht gebruik maakten, mochten zij die uitgaven in rekening brengen om hun aandeel te bepalen in het Fonds der gemeenten, ten titel van onderwijsuitgaven, welke ook de scholen waren die ervan genoten.

Nu, voor de eerste maal komt de Staat tussen om langs het Ministerie van Binnenlandse Zaken om, die uitgaven rechtstreeks door een wedde-toelage te dekken, tot beloop van minstens $\frac{1}{4}$ of $\frac{2}{3}$, ja soms van 100 %.

Maar, en dit is de meest kenmerkende bepaling van het ontwerp, die toelagen zullen maar verleend worden voor het dekken van de weddebijlagen die uitbetaald worden aan de onderwijzers van de gemeenteschool, en niet voor de weddebijlagen die zouden kunnen voorzien worden voor de onderwijzers uit de vrije scholen... tenzij deze laatste op het einde van 1950 reeds bijlagen genoten...

De Regering zegt dus aan de gemeenteraden: wij geven U de vrijheid terug om hogere wedden te betalen ook aan het onderwijzend personeel der aangenomen scholen, maar indien gij dit doet, dan zal uw gemeentekas er al de financiële gevolgen van dragen; U krijgt daarvoor geen cent van de Staatskas, terwijl ik U in feite bijna geheel zal dekken voor de uitgaven die U zoudt doen voor uw officiële onderwijzers...

En om wel te bewijzen dat het haar bedoeling is de gemeente te ontmoedigen indien zij ook de aangenomen school wil begunstigen, voorziet de Regering in artikel 5 van het ontwerp, dat die uitgaven die zouden gedaan worden ten voordele van de aangenomen scholen, *niet* in aanmerking zullen genomen worden om het aandeel van de gemeente in het Fonds der Gemeenten te bepalen.

Zij zullen dus alleen de volle last dragen van de politiek van rechtvaardigheid en gelijkheid die zij vrijelijk verkozen te voeren.

Meer nog, wanneer een lid in de Commissie liet opmerken dat gemeenten krachtens een aannemingscontract gehouden waren om ook aan het vrij onderwijs dezelfde voordelen

PORTÉE ESSENTIELLE DU PROJET.

La majorité actuelle a âprement combattu la loi du 30 juin 1951, alors que celle-ci a mis fin à l'anarchie résultant en matière de barèmes de la diversité des suppléments communaux, en écartant dorénavant toute initiative à ce sujet de la part des communes.

La minorité comprend, dès lors, que la majorité veuille actuellement revenir sur cette stipulation en autorisant à nouveau les communes à voter, dans des limites bien déterminées, des suppléments de traitements. Nous traiterons plus loin des conséquences fâcheuses de cette décision.

Ce que la minorité ne peut toutefois pas admettre, c'est que le Trésor public, alimenté avec l'argent de tous les contribuables, alloue une aide financière directe aux communes afin de leur permettre d'établir une discrimination entre les divers instituteurs communaux, selon que ceux-ci appartiennent à l'enseignement officiel ou à l'enseignement libre.

Telle est la véritable portée du projet de loi. Expliquons-nous sur ce point.

Quel est le mécanisme du régime nouveau instauré en l'occurrence?

a) Les conseils communaux pourront prévoir dorénavant à leurs budgets annuels, dans des limites déterminées, des suppléments de traitements, tant en faveur des instituteurs des écoles communales qu'en faveur de ceux des écoles adoptées (les enseignants des écoles adoptables étant exclu, *a priori*, de la sollicitude des communes).

b) Antérieurement à la loi de 1951, lorsque les communes usaient de ce droit, elles pouvaient porter ces dépenses en compte pour la fixation de leur quote-part dans le Fonds des communes, à titre de dépenses d'enseignement, quelles qu'en fussent les écoles bénéficiaires.

Maintenant l'Etat intervient, pour la première fois, par le canal du Ministère de l'Intérieur, pour couvrir directement ces dépenses jusqu'à concurrence des $\frac{1}{4}$ ou des $\frac{2}{3}$ au moins, parfois jusqu'à 100 % même, au moyen d'un subside-
traitement.

Mais, et c'est là la disposition la plus caractéristique du projet, ces subventions seront octroyées uniquement dans le but de couvrir les suppléments de traitements payés aux instituteurs de l'école communale, et non les suppléments de traitements qui pourraient être prévus pour les instituteurs des écoles libres... à moins que ceux-ci ne bénéficièrent déjà des suppléments à la fin de 1950...

Le Gouvernement dit donc aux conseils communaux: nous vous rendons la liberté de payer à nouveau des traitements plus élevés, même au personnel enseignant des écoles adoptées, mais si vous le faites, votre caisse communale en supportera toute la charge financière; le Trésor ne vous payera pas un centime à cet effet, alors qu'en fait, nous couvrirons presque entièrement les dépenses que vous pourriez faire en faveur de vos instituteurs officiels...

Et pour bien démontrer qu'il veut décourager les communes qui seraient disposées à étendre leurs faveurs aux écoles adoptées, le Gouvernement dispose, à l'article 5 du projet, que les dépenses de ce genre, faites en faveur des écoles adoptées, ne seront pas prises en considération pour déterminer la quote-part de la commune dans le Fonds des Communes...

Les communes seront donc seules à supporter la charge entière de la politique d'équité et d'égalité qu'elles auront librement adoptée.

Bien plus, lorsqu'un membre de la Commission fit observer que certaines communes sont tenues, en vertu d'un contrat d'adoption, à assurer à l'enseignement libre les

te verschaffen als aan het officieel onderwijs, dat die gemeenten, zelfs diegene waar nu een andere meerderheid zou tot stand gekomen zijn, voor zeer zware lasten zullen staan, en dat zij derhalve naar nieuwe financiële middelen moeten zoeken, dan was het antwoord van de Minister hierop, dat inderdaad gebeurlijk nieuwe belastingen zouden moeten worden geheven. Hier uit blijkt duidelijk dat de gemeenten die vrije scholen hebben aangenomen, al is dit sedert ettelijke jaren geschied, daarvoor zullen gepenaliseerd worden ... en bovendien verplicht zullen zijn onaangename maatregelen te treffen ten nadele van de bevolking.

*
**

Uit deze zakelijke en grondige ontleding van het ontwerp blijkt dus dat de Staat haar financiële steun wil verlenen om in de gemeenten, 't zij onmiddellijk, 't zij binnen een afzienbaar termijn, twee categorieën van onderwijzers tot stand te brengen; diegene van de vrije scholen die volgens het huidige tarief zullen bezoldigd blijven, en diegene van de gemeentescholen die 15 of 20 % meer dan hun collega's zullen ontvangen; en de gemeenten te straffen die zouden volharden in een gelijkheidspolitiek.

MISKENNING VAN HET VERGELIJK VAN 1919.

In 1919 werd een strijd die tientallen jaren had geduurd op het gebied van het lager onderwijs, besloten doordat wettelijk overeengekomen werd dat de Staat de last zou overnemen van de wedden der onderwijzers, en op gelijke wijze zou tussenkomen voor de gemeentelijke, de aangenomen, en de aanneembare scholen. Dit principe van gelijke tussenkomst van de Staat, werd 35 jaar lang geëerbiedigd.

Thans wordt, zoals de Raad van State laat opmerken, « van dit traditioneel beginsel afgeweken » doordat de Staatstussenkomst onder vorm van wedde-toelagen, hoger zal zijn met 15 of 20 %, ten voordele van de gemeentescholen.

De Regering schijnt deze miskenning van een beginsel dat vrede bracht in die sector, voor de openbare opinie, minder zichtbaar te willen maken, met de beslissing van de verhoging der wedde aan de gemeenteoverheden over te laten; maar daarmee sluit ze reeds *a priori* van de Staatsgunst uit, de aanneembare scholen tot dewelke de zorg der gemeente zich niet uitstrekt, en laat zij aan de gemeente het « odium » over om verder, onder de druk der financiële lasten, de onderwijzers van de aanneembare school van de gemeentelijke bijlagen uit te sluiten.

Welke ook de vorm weze die de Regering kiest om hare ongelijkheidspolitiek door te voeren, zij treft niettemin zeker en vast duizenden verdienstelijke volksoepvoeders die aldus tot de rang van leerkrachten van tweede categorie worden verwezen.

De minderheid betreurt dat dit ontwerp dat de ongelijkheid in ieder gemeente vestigt, met behulp van het Staatsgeld, door uw Commissie werd gestemd, juist de dag nadat de Eerste Minister blijk had willen geven van zijn verzoeningswil, en dat aldus door de meerderheid deze verklaringen van goede wil, onmiddellijk werden gelogenstraft.

*
**

ANDERE GEVOLGEN VAN HET ONTWERP.

Financiële gevolgen.

Dit ontwerp zal zeer duur kosten aan de Staat.

De Minister van Binnenlandse Zaken heeft het cijfer vooruitgezet van 124 miljoen frank « wellicht iets meer, doch niet veel meer » zei hij.

mêmes avantages qu'à l'enseignement officiel, et que, de ce fait, ces communes, même celles où il se serait formé une autre majorité, auront à faire face à de très lourdes charges, et se verront contraintes, dès lors, de rechercher de nouvelles ressources. M. le Ministre répondit qu'en effet il conviendrait éventuellement d'avoir recours à de nouvelles taxes. Il appert clairement de ceci que les communes ayant adopté des écoles libres, même si le fait remonte à plusieurs années, seront ainsi pénalisées et se verront obligées de prendre des mesures désagréables au détriment de la population.

*
**

De cette analyse objective et approfondie du projet il résulte que par son aide financière l'Etat entend créer dans les communes, soit immédiatement, soit dans un délai rapproché, deux catégories d'instituteurs: ceux des écoles libres, qui continueront à être rémunérés au taux actuel, et ceux des écoles communales qui toucheront 15 ou 20 % de plus que leurs collègues, et pénaliser les communes qui s'obstineraient à poursuivre une politique d'égalité.

MÉCONNAISSANCE DU COMPROMIS DE 1919.

En 1919 a été mis un terme à une lutte qui avait duré pendant des dizaines d'années dans le domaine de l'enseignement primaire, parce qu'il a été convenu légalement que l'Etat prendrait en charge le traitement des instituteurs et interviendrait dans une égale mesure en faveur des écoles communales, les écoles adoptées et adoptables. Ce principe de l'égalité dans l'intervention de l'Etat a été respecté pendant 35 ans.

Actuellement, comme le fait remarquer le Conseil d'Etat, il est dérogé « à ce principe traditionnel », puisque l'intervention de l'Etat sous forme de subsides-traitements sera de 15 ou 20 % supérieure en faveur des écoles communales.

Cette méconnaissance d'un principe qui avait créé l'apaisement dans ce secteur, le Gouvernement semble vouloir la rendre moins visible, à l'opinion publique, en décidant de laisser aux autorités communales le soin d'augmenter les traitements; mais, de ce fait, il exclut *a priori* de l'intervention de l'Etat les écoles adoptables qui ne font pas l'objet des préoccupations des communes, et il laisse aux communes, aux prises avec des charges financières trop lourdes, la tâche ingrate d'exclure du bénéfice des suppléments communaux les instituteurs des écoles adoptables.

Quelle que soit la forme que choisit le Gouvernement pour imposer sa politique d'inégalité, il frappera sans aucun doute des milliers d'éducateurs exemplaires qui seront ravalés ainsi au rang de pédagogues de seconde catégorie.

La minorité regrette que ce projet, qui établit l'inégalité dans chaque commune à l'aide des deniers publics, ait été adopté par votre Commission le lendemain du jour, où M. le Premier Ministre a voulu manifester son désir de conciliation, et qu'ainsi la majorité ait démenti immédiatement ces affirmations de bonne volonté.

*
**

AUTRES CONSÉQUENCES DU PROJET DE LOI.

Conséquences financières.

Le présent projet sera très onéreux pour l'Etat.

Le Ministre de l'Intérieur a avancé le chiffre de 124 millions de francs « peut-être un peu plus, mais pas beaucoup. » a-t-il dit.

In werkelijkheid zal de uitgave voor de Staat een aanzienlijk hogere som bedragen.

Inderdaad, de wedde-toelagen voorzien in de begroting van 1955 voor de gemeentescholen alleen bedragen 1.719.500.000 frank. Het minimum van de Staatstussenkomst behelst 10 %... dit maakt reeds 170 miljoen frank... die tussenkomst behelst echter 15 % in de grote agglomeraties waar minstens een derde van die toelagen wordt uitbetaald... dat brengt ons zeker tot 200 miljoen frank, onafgezien het feit dat Staatstussenkomst ook wordt toegezegd aan de aangenomen scholen die in 1950 van weddebijlagen genoten...

De reacties die echter de toepassing van deze wet gaat teweegbrengen, ook in andere sectoren van het onderwijs, zullen ook niet zonder zware financiële gevolgen blijven. Dit is het laatste punt dat wij willen ontwikkelen.

De minderheid drukt echter haar verwondering uit dat de Regering bereid is meer dan 200 miljoen frank uit te geven voor de subsidiëring van deze discriminatiepolitiek, dan wanneer zij enkele maanden geleden nog haar spijt uitdrukte dat ze wegens financiële redenen gedwongen was, de wedde-toelagen voor twintig duizend leerkrachten van het vrij secundair onderwijs met 20 % te moeten verminderen.

Ontreddering van het evenwicht der barema's.

Naast de politieke bezwaren die wij hierboven hebben ontwikkeld, zijn er technische bezwaren die ook diegenen tot nadenken moet stemmen die besloten zijn over de eerste heen te stappen.

De wet van 1951 verwezenlijkte de grote eis voor dewelke de lagere onderwijzers jarenlang gestreden hadden. Hun wedde werd gebracht op 80 % van die van de regenten.

Nu zal, door de toekenning van gemeentelijke weddebijlagen, die afstand ingekort worden, hetgeen onbetwistbaar de lagere onderwijzers zal verheugen, maar die niet zonder meer aanvaard zal worden door de regenten die op hun beurt de afstand van 20 % zullen willen hersteld zien.

De onderwijzers uit de lagere afdeling van de Rijkscholen ontvangen op dit ogenblik iets meer dan de gemeenteonderwijzers. Door de gemeentelijke weddebijlagen zullen ze door deze laatste worden voorbijgestreefd.

We zullen dus deze paradoxale toestand kennen dat de Staat zelf rechtstreeks meer zal betalen aan de onderwijzers der gemeenten, en in sommige gevallen zelf aan onderwijzers van aangenomen scholen, dan aan zijn eigen onderwijzers... en dit op voorstel van een Regering die in een ander ontwerp de primauté van het Rijksonderwijs op elk gebied tracht te vestigen.

De minderheid meent de aandacht te moeten vestigen van de Kamer op een toestand die onvermijdelijk reacties zal teweegbrengen die de Staat zullen dwingen hare financiële lasten nog uit te breiden.

Om al deze redenen, is de minderheid van oordeel, dat het huidig ontwerp grondig zou moeten worden herzien, om de nadelige gevolgen die wij hebben aangestipt te keer te gaan.

Zij nodigt derhalve de Kamer uit het ontwerp in zijn huidige vorm, niet te aanvaarden.

En réalité, la dépense atteindra pour l'Etat un montant nettement plus élevé.

En effet, les subsides-traitements prévus au budget de 1955 en faveur des écoles communales atteignent à eux seuls 1,719,500,000 francs. Le minimum de l'intervention de l'Etat étant de 10 %, cela fait déjà 170 millions de francs. Cette intervention porte toutefois sur 15 % dans les grandes agglomérations, où le tiers au moins de ces subsides est payé, ce qui se chiffre certainement par 200 millions de francs, ... sans tenir compte du fait que l'intervention de l'Etat est également consentie en faveur des écoles adoptées qui bénéficiaient de suppléments de traitements en 1950...

Les réactions que l'application de la présente loi ne manquera toutefois pas de créer dans d'autres secteurs de l'enseignement, auront également de graves répercussions financières. C'est là le dernier point que nous désirons développer.

La minorité s'étonne toutefois de voir le Gouvernement se déclarer disposé à dépenser 200 millions de francs pour subsidier cette politique de discrimination, alors qu'il y a quelques mois à peine il exprimait ses regrets d'être contraint, pour des raisons financières, de réduire de 20 % les subsides-traitements pour quelque vingt mille instituteurs de l'enseignement secondaire libre.

Rupture de l'équilibre des barèmes.

Outre les objections d'ordre politique que nous avons exposées ci-dessus, il existe des inconvénients d'ordre technique qui doivent inciter à la réflexion ceux qui ne veulent s'arrêter aux premières.

La loi de 1951 a réalisé la grande revendication pour laquelle les instituteurs primaires avaient combattu des années durant : leurs traitements furent portés à 80 % de ceux des régents.

Dorénavant, par l'octroi des suppléments communaux, cet écart sera réduit, ce qui réjouira sans doute les instituteurs primaires mais ne sera pas admis sans plus par les régents, désireux, pour leur part, de voir rétablir l'écart des 20 %.

Les instituteurs de la section primaire des écoles de l'Etat perçoivent en ce moment des traitements quelque peu supérieurs à ceux des instituteurs communaux. Du fait des suppléments, ils se trouveront dépassés par ces derniers.

Nous nous trouverons donc en présence de cette situation paradoxale que l'Etat payera directement plus aux instituteurs communaux et dans certains cas aux instituteurs d'écoles adoptées, qu'à ses propres instituteurs... et cela sur proposition du Gouvernement qui s'attache, en vertu d'un autre projet de loi, à établir la primauté de l'enseignement de l'Etat dans tous les domaines.

La minorité croit devoir attirer l'attention de la Chambre sur une situation qui suscitera d'inévitables réactions de nature à contraindre l'Etat d'accroître encore ses charges financières.

Pour tous ces motifs, la minorité estime que le présent projet de loi devrait être soumis à une révision approfondie, afin de remédier aux conséquences fâcheuses que nous avons dénoncées.

Elle invite dès lors la Chambre à ne pas accepter le projet dans sa forme actuelle.

**Chambre
des Représentants**

SESSION 1954-1955.

24 MARS 1955.

PROJET DE LOI

établissant des règles concernant l'octroi, par les communes, de suppléments de traitements au personnel enseignant des écoles primaires et gardiennes et concernant le financement de ces suppléments.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DE L'INTÉRIEUR,
PAR M. DE COOMAN.

(A)

**Kamer
der Volksvertegenwoordigers**

ZITTING 1954-1955.

24 MAART 1955.

WETSONTWERP

houdende regelen betreffende toekenning, door de gemeenten, van weddebijlagen voor het onderwijzend personeel van de lagere scholen en van de bewaarscholen en betreffende de financiering van die bijlagen.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BINNENLANDSE ZAKEN, UITGEBRACHT
DOOR DE HEER DE COOMAN.

Voir verso. — Zie ommezijde.

Projet de loi n° 244
(Chambre des Représentants, session 1954-1955).

Wetsontwerp n° 244
(Kamer der Volksvertegenwoordigers, zitting 1954-1955).

Traitements des instituteurs.

Wedden van de onderwijzers.

Années — Jaren	Instituteur à l'Etat — Rijks- onderwijzer	INSTITUTEURS SOUMIS A LA LOI ORGANIQUE DE L'ENSEIGNEMENT PRIMAIRE ONDERWIJZERS ONDERWORPEN AAN DE WET TOT REGELING VAN HET LAGER ONDERWIJS								
		Communes de 50,000 habitants et moins — Gemeenten met 50,000 inwoners en minder			Communes de 50,001 à 100,000 habitants — Gemeenten met 50,001 tot 100,000 inwoners			Communes de plus de 100,000 habitants — Gemeenten met meer dan 100,000 inwoners		
		Sans supplément	Avec supplément de 10 %	Avec supplément de 15 %	Sans supplément	Avec supplément de 10 %	Avec supplément de 15 %	Sans supplément	Avec supplément de 15 %	Avec supplément de 20 %
		Zonder bijslag	Met bijslag van 10 %	Met bijslag van 15 %	Zonder bijslag	Met bijslag van 10 %	Met bijslag van 15 %	Zonder bijslag	Met bijslag van 15 %	Met bijslag van 20 %
1 ^{re} /1 ^{ste}	65,600	56,400	62,040	64,860	56,400	62,040	64,860	57,840	66,516	69,408
2 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 ^e	69,200	60,240	66,264	69,276	60,480	66,528	69,552	62,400	71,760	74,880
4 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 ^e	72,800	64,080	70,488	73,692	64,560	71,016	74,244	66,960	77,004	80,352
6 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 ^e	76,400	67,920	74,712	78,108	68,640	75,504	78,936	71,520	82,248	85,824
8 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 ^e	80,000	71,760	78,936	82,524	72,720	79,992	83,628	76,080	87,492	91,296
10 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11 ^e	83,600	75,600	83,160	86,940	76,800	84,480	88,320	80,640	92,736	96,768
12 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 ^e	87,200	79,440	87,384	91,356	80,880	88,968	93,012	85,200	97,980	102,240
14 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 ^e	90,800	83,280	91,608	95,772	85,680	94,248	98,532	90,000	103,500	108,000
16 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 ^e	94,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 ^e	—	88,080	96,888	101,292	90,480	99,528	104,052	95,280	109,572	114,336
19 ^e	98,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21 ^e	101,600	92,880	102,168	106,812	95,280	104,808	109,572	100,560	115,644	120,672
22 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23 ^e	105,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24 ^e	—	97,680	107,448	112,332	100,080	110,088	115,092	105,840	121,716	127,008
25 ^e	108,800	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27 ^e	112,400	102,480	112,728	117,852	103,440	113,784	118,952	109,200	125,580	131,040
28 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 ^e	116,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30 ^e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaux : — Totalen :	2,724,000	2,446,560	2,691,216	2,813,534	2,489,280	2,738,208	2,862,672	2,613,120	3,005,088	3,135,744